

ONDERWIJSADVIESBUREAU O21:

‘We slaan de brug tussen onderwijs en ICT vanuit de schoolpraktijk’

De maatschappij en daarmee ook het onderwijs digitaliseert: hoe zorg je dat je als schoolteam niet achterblijft? O21 geeft advies vanuit een onderwijsachtergrond én heeft veel kennis van ICT. Dit resulteert in producten en diensten rondom digitalisering en alles wat met toekomstgericht onderwijs en de rol die ICT daarbij speelt te maken heeft. Dit jaar startte O21 met een nieuwe opleiding: toekomstgericht onderwijs voor schoolleiders.

TEKST EN FOTOGRAFIE DAPHNE DOEMGES-ENGELEN

Henk van de Hoef en Daniëlle van den Brink

O21 is een onderwijsadviesbureau met een duidelijke focus op het thema onderwijs en ICT. Directeur van O21, Henk van de Hoef: ‘Je ziet in de onderwijsmarkt dat er bedrijven zijn die techniekgedreven zijn en dus uitgaan van de hardware en software. Aan de andere kant heb je partijen die veel over onderwijs weten, maar die niet of onvoldoende thuis zijn in ICT. Het unieke van ons bureau is dat wij aan de kant van de klant staan. We verkopen geen ICT-producten, maar hebben er wel heel veel kennis over en kunnen zo een onafhankelijk advies geven. Bij de integratie van ICT nemen we de onderwijskundige visie en de te behalen opbrengsten als vertrekpunt. Wij weten waar we het over hebben, omdat onze organisatie uit onderwijsprofessionals bestaat die de dagelijkse praktijk van binnenuit kennen.’

‘SCHOOLEIDERS ZIJN ZOEKENDE’

Zo is Van de Hoef zelf zes jaar werkzaam geweest in het primair onderwijs en ook ruim zes jaar bij een ICT-bedrijf;

zijn O21-collega's waren voorheen bijvoorbeeld intern begeleider, (boven-schools) ICT'er of schoolleider. 'We krijgen altijd terug van klanten: 'Het voelt al snel alsof jullie een van ons zijn.' Dat is een mooi compliment, maar het kan ook een valkuil zijn. Juist die frisse blik van buitenaf is belangrijk. Mijn passie is om beter onderwijs te (helpen)

realiseren, waarbij ICT een belangrijk middel is. We merken dat schoolleiders vaak zoekende zijn; ze voelen de druk om het onderwijs te vernieuwen, maar weten niet, of onvoldoende, waar ze moeten beginnen en hoe zich dat verhoudt tot hun eigen schoolidentiteit.'

GRIP KRIJGEN

Daarom biedt O21 sinds januari dit jaar een nieuwe opleiding aan: *toekomstgericht onderwijs voor schoolleiders*. Er bestond binnen O21 al een opleidingsaanbod voor onderwijskundige ICT'ers; ook werden er veel visie- en begeleidingstrajecten verzorgd. 'We kregen de opmerking van schooldirecteuren dat de opleidingen ook waardevol voor hen zouden zijn. Zo is deze speciale vijfdaagse opleiding ontstaan. Het onderwijs is in ontwikkeling; er wordt gekeken naar hoe we kinderen zo goed mogelijk kunnen voorbereiden op de toekomst. Nieuw te formuleren kerndoelen vormen daar een onderdeel van. Wij sluiten met de opleiding aan bij het DNA van iedere school: of dat nu een 'traditionele' of juist een heel innovatieve school is. Doel is dat we onderzoeken hoe de school met zijn eigen DNA en populatie, duidelijk krijgt waar ze naartoe wil groeien. Na vijf dagen opleiden ligt er een beleidsplan, waarmee de schoolleider samen met zijn team verder gaat. De stof is prikkelend, er komt veel informatie op de schoolleiders af. We maken de vertaling naar de eigen schoolpraktijk, waardoor de schoolleider de behandelde zaken meteen kan verbinden.

Wij sluiten met de opleiding aan bij het DNA van iedere school.

De directeuren leren veel met en van elkaar. Ze spreken samen over de onderwijs inhoud. We merken dat alle input schoolleiders grip geeft waarmee ze de volgende stappen kunnen zetten.'

WAAROM ICT INZETTEN?

Na de opleiding kan O21 indien gewenst ook de verdere begeleiding en implementatie op de werkvloer verzorgen. Daniëlle van den Brink is onderwijsadviseur bij O21 en werkte voorheen als schoolleider en leerkracht. 'Als onafhankelijke partner denk ik graag mee met scholen over hun visie en ambitie en de verbinding tussen onderwijs en ICT. Ieder bestuur en iedere school is weer anders. Diverse bestuurders en directeuren voelen dat ze achterblijven, dat ze willen vernieuwen en verbeteren. Wij kijken eerst naar het waarom: waarom zou je ICT inzetten? Vervolgens ga ik bottom-up met het team aan het werk: er wordt een stip op de horizon gezet en er wordt draagvlak gecreëerd. Ieder team kiest daar zijn eigen weg in.'

AANSLUITING BIJ SCHOOLPRAKTIJK

In hun werk merken de twee professionals van O21 dat veel leerkrachten aanhikken tegen de verdergaande digitalisering. 'Dat is niet per se leeftijdgebonden', stelt Van de Hoef. 'We zien leerkrachten die zestiger zijn en heel digitaalvaardig zijn. Tegelijk zien we ook mensen die net van de Pabo komen en nog stappen moeten zetten. Een deel van de mensen die wij helpen, beseft dat ze de boot hebben gemist. Ze willen aanhaken, staan open om iets te leren. Met de sessies die wij verzorgen, merken die mensen ineens dat ze worden meegenomen in het proces, omdat het niet over ICT *an sich* gaat, maar over het onderwijs, wat hun passie is.' Ook Van den Brink merkt dat de mensen tijdens de opleiding en de coaching daarna enthousiast worden dankzij de manier van

OVER DE OPLEIDING

De nieuwe opleiding voor schoolleiders bestaat uit vijf opleidingsdagen en sluit aan bij actuele thema's, waaronder gepersonaliseerd leren, toekomstgericht onderwijs, de privacywetgeving en digitalisering. Per groep zijn er 10-18 deelnemers. Vanaf 10 deelnemers is het ook mogelijk om de opleiding in-company te geven. De opleiding is gecertificeerd voor herregistratie in het schoolleidersregister.

O21 is een netwerkorganisatie en bestaat uit een mix van eigen mensen en externe specialisten waarmee wordt samengewerkt. Voor thema's die buiten de focus vallen, werkt O21 samen met gerenommeerde partners. www.o21.nu
Meer informatie: <http://bit.ly/2tU8dhr>

O21 | onderwijs advies

21

werken van O21. 'In een interactieve sessie met leerkrachten ontstaat een vorm van vertrouwen; mensen merken dat ze kunnen zeggen dat ze het lastig vinden om met ICT te werken. De waarde van de leerkracht zit 'm bijvoorbeeld in het mediawijs maken van kinderen; sommige leerkrachten zijn misschien niet zo technisch, maar ze zijn vakdidactisch wel heel sterk. Als ze zien dat ze op die manier een waardevolle bijdrage kunnen leveren aan het doorontwikkelen van het onderwijs, ontstaat vaak vanzelf hun noodzaak om de volgende stap te gaan zetten.'

21ST CENTURY SKILLS

O21 verbindt ICT met thema's als passend en toekomstgericht onderwijs. Een begrip dat vaak wordt genoemd in dat verband zijn de '21st century skills'. 'Dat is een containerbegrip; scholen hebben er vaak geen of onvoldoende voeling mee', aldus de O21-directeur. 'Wij maken dergelijke begrippen juist concreet, laten ze aansluiten bij het curriculum van scholen. Het gaat om zaken als het informatievaardig maken van leerlingen, maar ook om het leren kritisch te denken of om het verhogen van het probleemoplossend vermogen. Werkgroepen zijn landelijk bezig om het curriculum te herschrijven; al in 2020 ligt er een nieuw voorstel voor een curriculum waarin onder meer ruimte voor deze

vaardigheden wordt gecreëerd. Wij bereiden scholen daar nu al op voor, zodat ze in de startblokken staan.'

Een ander hot topic zijn de digitale adaptieve leermiddelen als Snappet en Gynzy. Had tien jaar geleden de software nog een hoog 'drill and practice-gehalte', de nieuwe generatie software is adaptief en geeft datafeedback. 'Een kind gaat met rekenen aan de slag en de software meet van welk niveau er sprake is en waar het kind zich op de leerlijn bevindt, en past zich daar vervolgens voortdurend op aan. Ook krijgt het kind direct te horen of het gegeven antwoord goed of fout is. De leerkracht ziet real-time van de hele klas of het goed of fout gaat, en stuurt waar nodig direct bij. Voor dit soort systemen geven we begeleiding aan teams van leerkrachten, ib'ers en schoolleiders; natuurlijk begint het al met een advies aan het team over de keuze voor het type systeem dat past bij de onderwijsvorm van een school. We sluiten met al onze diensten aan bij de individuele schoolpraktijk. Zo maak je een verbinding, en merken we dat we scholen echt vooruit kunnen helpen. Ook leiden we mensen binnen de school of het bestuur op door een train-de-trainer-tweedaagse rond dit thema aan te bieden.'

DEELNEMER VAN DE OPLEIDING AAN HET WOORD:

Elske van Leeuwen, directeur van de Goede Herderschool in Bodegraven

'Ik schreef me vrij laat in voor de opleiding; enerzijds wil je je registratie goed in orde hebben, maar niet veel opleidingstrajecten spraken mij aan. Met mijn school ben ik onderweg om gepersonaliseerd leren vorm te geven. Hierin ben ik sterk gericht op toekomstgericht onderwijs. Voor mij ging het niet om het aanpassen van leiderschap, maar zocht ik verdieping in datgeen wat je ziet en hoe je dat kunt inbedden in beleid. De opleiding van O21 voor schoolleiders sprak me daarom aan.'

Inspiratie

'Ik heb op dit moment twee dagen van de vijfdaagse opleiding gevolgd. Ik vind het onwijs leuk om jonge en enthousiaste docenten over hun prachtige vak te horen vertellen. Ze weten heel goed waar ze het over hebben en ze kunnen mensen inspireren. Op basis van de inspiratie die ik krijg, kan ik zelf keuzes maken. Wat ik goed vind, is dat de adviseurs van O21 heel erg vanuit de onderwijskundige kant meedenken. De vraag 'Waar wil je met je onderwijs naartoe?' staat centraal. Dan heb je soms digitale middelen nodig. En dan is de afweging: welke middelen zet je waarvoor in? Het is fijn om daarover kritisch met elkaar te kunnen spreken. Ik vind dat je ICT-aanpassingen alleen moet doen als je het vanuit de onderwijskundige visie kunt verantwoorden. Dat past heel goed bij de insteek van O21. Het is een uitdagende opleiding, want ik moet zowel de theorie bestuderen als onze organisatie in kaart brengen; maar niets is mooier dan dat te doen met kritische feedback van mensen uit het veld. Het is mooi dat je werkt aan een plan voor je eigen organisatie.'